

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертация за придобиване на
образователно-научната степен „доктор”,
област на висшето образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.2 «Психология»,
научна специалност «Педагогическа и възрастова психология»
на тема:

„СТРУКТУРА И ОСОБЕНОСТИ НА ОБЩУВАНЕТО В СОЦИАЛНАТА МРЕЖА”

Докторант: Мария Руменова Касапова

Рецензент: доц. д-р Розина Попова

Мария Касапова завършва бакалавърска степен по специалност Българска филология в Югозападен университет „Неофит Рилски“ през 2010г. и магистратура по Юридическа психология през 2012г.

През 2014г. печели обявения конкурс за докторанти в Югозападен университет „Неофит Рилски“ по Педагогическа и възрастова психология и постъпва като редовен докторант в катедра Психология под научното ръководство на проф. д.пс.н. Людмил Кръстев.

Представеният труд по обем 148 страници и структура съответствува на утвърдените изисквания за дисертационна разработка за присъждане на ОНС „доктор“. В съдържателно отношение той е логически разгърнат във въведение, три основни глави и заключение. Приложен е списък от 138 източника на кирилица и латиница, които са релевантни на съдържанието на дисертацията в информационно и интерпретативно отношение.

Включени са пет приложения, в които е представен основният изследователски инструментариум.

Дисертацията е придружена от автореферат в обем от 61 стр., който следва структурата ѝ, очертава основните приноси моменти на изследването и публикациите на докторанта по темата на дисертацията.

Представените пет публикации на автора тематично обхващат съществени страни от дисертационната тема и надграждат нейната системно-логическа концептуална рамка.

Дисертационният труд на Мария Касапова е посветен на проблематика, която има своето актуално значение не само за психологическото познание, но и за социалната практика. Тази констатация се отнася с особена сила за днешното време когато социалните мрежи се превърнаха от онлайн пространство за споделяне на информация и основен канал за комуникация между хората.

Прехвърлянето на част от живота във виртуалното пространство логично води след себе си до цялостна промяна на начина ни на общуване, което в теоретико-приложен план подчертава значимостта на дисертационната разработка. Несъмнен интерес предизвиква реализираното проучване на аспектите на общуването в социалната мрежа, неговата

структура и особености, положени върху проблемните полета на самопрезентиране в социалната мрежа, рекламиране на бизнеса, междуличностна комуникация, информационен обмен и развлечения. Докторантката Мария Касапова, успешно се е справила със сложната задача да очертае научнообоснована система за управление процеса на общуване в социалната онлайн среда, следвайки теоретичните достижения в тази област.

В своето теоретично изложение докторантката прави задълбочен обзор на съвременна научна и емпирична информация различни постановки, върху концептуалния модел на изследването. Дискутират се базисните за настоящето изследване теории за самостоятелното представяне, социалната идентичност, влиянието на социалните мрежи, афилиацията и успешния трансфер на информация. На обстоен анализ са поставени въпросите, отнасящи се до мотивационните модели и теориите, обясняващи йерархичната разпределеност на ролите в социалните онлайн общности, междуличностна комуникация и информационният обмен. Подробно са разгледани въпросите свързани с психологическите техники използвани в рекламата и социалното забавление.

Извършеният интерпретативен анализ на теоретичните постановки и дизайнът на емпиричното психологическо изследване се явяват адекватно логическо следствие, потвърждаващо информираността и компетентността на докторантката по поставения проблем. На тази основа е представен концептуален модел за изследване на общуването в социалната мрежа.

Във втора глава, в съответствие с избраната проблематика сполучливо са формулирани изследователската цел, задачи, хипотези, описани са методическия инструментариум и изследователската програма.

Конкретната цел на представения труд е организирана чрез структурните компоненти на самостоятелното презентирание в социалната мрежа; рекламирането на бизнеса; поддържането на междуличностна комуникация; развлечения и информираност в социалната мрежа, както и индивидуалните особености на потребителите на социалните мрежи. Тази конкретна цел е реализирана с помощта на детайлно и прецизно диференцирани организационни и изследователски задачи, формулирани и представени пет работни хипотези.

Избраният методически инструменти е релевантен на хипотезите, целите и задачите на дисертационната разработка. Приложени, адаптирани и модифициране са:

1. Въпросник за изследване на самостоятелното презентирание на Уилес (Wheless, 1978) и управление на впечатленията на Полус (Paulhus, 1991)
2. Въпросник за изследване на нагласите спрямо рекламирането на бизнеса на Стюърт и Фърс (Stewart & Furse, 1986)
3. Въпросник за изследване на междуличностната комуникация Биенвеню (Bienvenu, 1974)
4. Въпросник за изследване на мотивацията за развлечения на Беард и Регеб (Beard & Ragheb, 1983)
5. Въпросник за изследване на информационния обмен на Сперка (Sperka, 1997)

Резултатите са обработени чрез SPSS 16 като са използвани следните статистически методи: факторен анализ на структурата на

въпросниците, дисперсионен анализ, t-критерий, f-критерий и неговият непараметричен еквивалент Kruskal-Wallis.

Прави впечатление компетентното боравене със статистическите инструменти, което показва методическа прецизност при проверка на конструктор-валидността на скалите и обработката на данните.

Анализът на резултатите е задълбочен и точен при тълкуването на установените закономерности. Ходът на анализа е в съответствие с теоретичния модел и експерименталния дизайн. Критериите за презентация на експерименталните интерпретации са организирани върху няколко семантични ядра:

- Анализ на самопрезентацията в социалната мрежа и специфична ѝ структура
- Анализ на нагласите спрямо рекламирането на бизнеса в социалната мрежа и специфичната им структура
- Анализ на междуличностната комуникация в социалната мрежа и специфична ѝ структура
- Анализ на развлеченията в социалната мрежа и специфичната им структура
- Анализ на информираността в социалната мрежа и специфичната ѝ структура

Количественият и качествен анализ на получените резултати по изследваните величини доказва високата вариативност на тези измерения в зависимост от факторите пол, възраст и трудова заетост, образователна степен и др. на изследваните лица.

Считам, че формулираните изводи от проведеното изследване са адекватни на акцентите от теоретичното изложение и емпиричните данни.

Резултатите от проведените изследвания са представени във фигури и таблици, които помагат на читателя да се ориентира и да разбере по лесно наблюдаваните зависимости.

Към безспорно изцяло положителното ми отношение спрямо дисертационния труд на Мария Касапова следва да прибавя и адекватно формулираните приноси. Те напълно съответствуват на постигнатите резултати в дисертационния проект. Разработката притежава практико-приложни достойнства, актуална е и обогатява разбирането за общуването в социалната онлайн среда.

Качествата на представения дисертационен труд и защитения чрез него научноизследователски потенциал на докторанта ми дават основание убедено да предложа Мария Касапова да придобие общообразователната и научна степен „Доктор“.

Дата: 27.02.2017

Благоевград

Рецензент:

/доц.д-р Розина Попова/